Euroopan parlamentti
2024-2029

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2024/0074(NLE)

19.11.2024

***

SUOSITUSLUONNOS

esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan raja- ja merivartioviraston Serbian tasavallassa toteuttamia operatiivisia toimia koskevan Euroopan unionin ja Serbian tasavallan välisen sopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta (08441/2024 – C10-0086/2024 – 2024/0074(NLE))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Karlo Ressler

Menettelyjen symbolit

*	Kuulemismenettely
***	Hyväksyntämenettely
***I	Tavallinen lainsäätämisjärjestys (ensimmäinen käsittely)
***II	Tavallinen lainsäätämisjärjestys (toinen käsittely)
***III	Tavallinen lainsäätämisjärjestys (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösesityksessä ehdotetun oikeusperustan mukaan.)

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5

PERUSTELUT 6

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan raja- ja merivartioviraston Serbian tasavallassa toteuttamia operatiivisia toimia koskevan Euroopan unionin ja Serbian tasavallan välisen sopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta (08441/2024 – C10-0086/2024 – 2024/0074(NLE))

(Hyväksyntä)

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon esityksen neuvoston päätökseksi (08441/2024),

– ottaa huomioon luonnoksen Euroopan raja- ja merivartioviraston Serbian tasavallassa toteuttamia operatiivisia toimia koskevaksi Euroopan unionin ja Serbian tasavallan väliseksi sopimukseksi (08447/2024),

– ottaa huomioon neuvoston Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohdan sekä 79 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja 218 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan mukaisesti esittämän hyväksyntää koskevan pyynnön (C10-0086/2024),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 107 artiklan 1 ja 4 kohdan sekä 117 artiklan 7 kohdan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan suosituksen (A10-0000/2024),

1. antaa hyväksyntänsä sopimuksen tekemiselle;

2. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

a. Taustaa
Ehdotetulla neuvoston päätöksellä on tarkoitus hyväksyä Euroopan raja- ja merivartioviraston Serbian tasavallassa toteuttamia toimia koskeva Euroopan unionin ja Serbian tasavallan välinen asemaa koskeva sopimus eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetussa asetuksessa (EU) 2019/1896 edellytetyllä tavalla.

Euroopan raja- ja merivartioviraston, jäljempänä ’virasto’, tehtäviin kuuluu yhteistyön tekeminen kolmansien maiden kanssa eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla, ”mahdollisesti myös rajaturvallisuusryhmien lähettämisellä operatiivisiin tehtäviin kolmansissa maissa”. Virasto voi tehdä yhteistyötä niiden kolmansien maiden viranomaisten kanssa, jotka ovat toimivaltaisia asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, siinä määrin kuin sen tehtävien hoitaminen tätä edellyttää, ja se voi toteuttaa Euroopan yhdennettyyn rajaturvallisuuteen liittyviä toimia kolmannen maan alueella kyseisen kolmannen maan suostumuksella.

Asemaa koskevan sopimuksen tarkoituksena on kattaa kaikki näkökohdat, jotka ovat tarpeen viraston toimien toteuttamiseksi kolmansissa maissa. Asetuksen (EU) 2019/1896 73 artiklan 3 kohdan mukaan olosuhteissa, jotka edellyttävät rajaturvallisuusryhmien lähettämistä eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvästä joukosta kolmanteen maahan, jossa ryhmien jäsenet käyttävät toimeenpanovaltuuksia, unioni tekee kyseisen kolmannen maan kanssa asemaa koskevan sopimuksen.

Komissio esitti eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen mukaisesti ja asetuksen 76 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla tiedonannossaan COM(2021) 829 asetuksessa (EU) 2019/1896 tarkoitetun asemaa koskevan mallisopimuksen, johon sisältyy erityismääräyksiä toimien toteuttamisesta kolmansien maiden alueella. Serbian tasavallan kanssa tehty asemaa koskeva sopimus perustuu komission laatimaan malliin.

Komissio tiedotti esittelijöille 16. lokakuuta 2024 edistymisestä Euroopan unionin ja Serbian tasavallan välisissä asemaa koskevasta sopimuksesta käytävissä neuvotteluissa. Sidosryhmien kanssa pidettiin 14. marraskuuta 2024 myös kokous, jossa keskityttiin perusoikeuksiin. Sopimus allekirjoitettiin 25. kesäkuuta 2024 Belgradissa, Serbiassa.

b. Esittelijän kanta
Muuttoliike- ja pakolaiskriisin ollessa pahimmillaan vuonna 2015 sadattuhannet turvapaikanhakijat ja muuttajat saapuivat Euroopan unioniin Länsi-Balkanin kautta, ja Serbian tasavalta sijaitsee yhdellä eri ryhmistä koostuvan laittoman muuttovirran pääreiteistä. Muuttopaine Länsi-Balkanin reiteillä oli seuraavina vuosina merkittävä, mistä aiheutui paineita EU:n ulkorajoille, ja lisätoimet ovat olleet tarpeen muuttovirtojen hillitsemiseksi laillisella tavalla kansainvälisen ja EU:n lainsäädännön mukaisesti.

Esittelijä katsoo, että virallisten, oikeudellisesti sitovien sopimusten tekeminen kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön puitteissa on ratkaisevan tärkeää tällaisen yhteistyön avoimuuden, julkisen valvonnan ja demokraattisen valvonnan varmistamiseksi.

Jäsennelty ja jatkuva yhteistyö kolmansien maiden kanssa on olennaisen tärkeää, jotta Euroopan yhdennetyn rajaturvallisuuden tavoitteet voidaan saavuttaa. Tällä yhteistyöllä olisi pyrittävä tehostamaan EU:n raja- ja palautusmenettelyjä, helpottamaan tietojenvaihtoa ja riskianalyysia sekä lisäämään palautusoperaatioiden tuloksellisuutta. Lisäksi sillä olisi tuettava kolmansia maita rajojen ja muuttoliikkeen hallinnassa, myös lähettämällä tarvittaessa pysyviä joukkoja turvaamaan ulkorajat ja varmistamalla unionin muuttoliikepolitiikan tehokas täytäntöönpano. Rajaturvallisuuden lujittaminen muuttoreittien varrella on välttämätöntä, jotta voidaan vähentää laittomia maahantuloja, puuttua salakuljettajien muuttuvaan taktiikkaan ja lievittää ihmiskauppaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyviä riskejä. Sopimuksella käyttöön otettu tehostettu operatiivinen yhteistyö on avainasemassa, kun pyritään puuttumaan laittomaan muuttoliikkeeseen ja parantamaan alueellista turvallisuutta.

Euroopan raja- ja merivartiovirasto ja Serbian tasavallan sisäministeriö ovat velvollisia noudattamaan eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen säännöksiä ja varmistamaan, että sitä noudatetaan kaikilta osin, myös perusoikeuksien osalta. Euroopan parlamentin hyväksyntämenettelyn aikana sidosryhmien antamat selvitykset tämän sopimuksen merkityksestä olivat tyydyttäviä. Serbian tasavallan kanssa tehty sopimus ja Euroopan raja- ja merivartioviraston henkilöstön läsnäolo ovat menettelyihin liittyviä täydentäviä tekijöitä rajavalvonnassa, kuten suojelutarpeen arviointiin ja kuulemiseen liittyvissä operaatioissa sekä perusoikeuksien turvaamisessa. Kun otetaan huomioon, että EU:hun saapuu Serbian tasavallan kautta merkittävä määrä ihmisiä, tämä sopimus lujittaa tukeamme alueellisille kumppaneille tarjoamalla olennaista asiantuntemusta näiden muuttovirtojen tehokasta hallintaa varten. Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen (EU) 2019/1896 mukaisesti Frontex voi sopimuksen nojalla toteuttaa yhteisoperaatioita ja lähettää eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyviä joukkoja Serbian alueelle, myös Serbian ja sen naapureina olevien EU:n ulkopuolisten maiden rajoille.

Näin ollen esittelijä katsoo, että ehdotettu asemaa koskeva sopimus on yhdenmukainen komission tiedonannon mukaisen asemaa koskevan mallisopimuksen kanssa lopulliseen sopimukseen sisällytettävän sisällön ja määräysten osalta.

Koska tämä sopimus on tullut täytäntöönpanovaiheeseen, parlamentti pyytää, että Euroopan raja- ja merivartiovirasto ilmoittaa viipymättä Euroopan parlamentille osana asemaa koskevan sopimuksen täytäntöönpanoa toteutetuista toimista, ja muistuttaa virastoa sen velvoitteesta sisällyttää vuosikertomuksiinsa arviointi kolmansien maiden kanssa tehdystä yhteistyöstä asetuksen (EU) 2019/1896 73 artiklan 8 kohdan mukaisesti.

Edellä esitetyn perusteella esittelijä suosittaa, että parlamentti hyväksyy neuvoston päätösesityksen tekstin.